



Sygn. akt V KK 302/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Grubba (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Przemysław Kalinowski

SSN Michał Laskowski

Protokolant Katarzyna Wępa

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Małgorzaty Kozłowskiej,
w sprawie **S.B.**

skazanego z art. 209 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 21 lutego 2018 r.,

kasacji Rzecznika Praw Obywatelskich wniesionej na korzyść skazanego

od wyroku Sądu Rejonowego w [...]

z dnia 25 lipca 2012 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Rejonowemu w [...] do ponownego rozpoznania.**

UZASADNIENIE

S. B. został oskarżony o to, że:

- od dnia 10 sierpnia 2004 r. do dnia 25 stycznia 2012 r. oraz od dnia 6 kwietnia do maja 2012 r. w [...], uporczywie uchylał się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy obowiązku opieki poprzez niełożenie na utrzymanie swojego małoletniego syna D. od płacenia renty alimentacyjnej ustalonej ostatnio na mocy

wyroku Sądu Rejonowego w [...] z dnia 21 września 2006 r. (sygn. akt III RC .../06) w kwocie po 500 zł miesięcznie, czym naraził go na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych i konieczność korzystania z Ośrodka Pomocy Społecznej,

tj. o czyn z art. 209 § 1 k.k.

Wraz z aktem oskarżenia prokurator skierował do Sądu, w trybie art. 335 § 1 k.p.k., uzgodniony z oskarżonym wniosek o skazanie oskarżonego bez przeprowadzenia rozprawy na karę roku i 2 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 4 lat próby, dozór kuratora oraz zobowiązanie do bieżącego łożenia na utrzymanie uprawnionego do alimentów (k. 125-126).

Sąd Rejonowy w [...] wyrokiem z dnia 25 lipca 2012 r., uznał oskarżonego za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu i za to, skazał go na uzgodnioną i zawnioskowaną karę.

Powyższy wyrok nie został zaskarżony przez żadną ze stron i uprawomocnił się, wobec oskarżonego S.B., w dniu 2 sierpnia 2012 r. (k. 156).

Uzasadnienie wyroku nie zostało sporządzone.

Od tego prawomocnego wyroku kasację na korzyść skazanego wniósł obecnie Rzecznik Praw Obywatelskich, zarzucając w niej rażące i mające istotny wpływ na jego treść naruszenie prawa procesowego, to jest art. 343 § 1 k.p.k. w zw. z art. 335 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania), polegające na uwzględnieniu wniosku prokuratora o wydanie wyroku skazującego, pomimo braku ku temu podstaw, gdyż okoliczności popełnienia przestępstwa budziły istotne wątpliwości, albowiem w toku postępowania przygotowawczego nie wyjaśniono, czy oskarżony S. B. dysponował możliwościami finansowymi, które pozwoliłyby mu na łożenie alimentów.

W konkluzji kasacji wniesiono o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest zasadna.

Przepis art. 335 § 1 k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym w dacie orzekania) przewidywał możliwość rozstrzygnięcia przez Sąd - na wniosek prokuratora – o

odpowiedzialności karnej oskarżonego za zarzucany mu czyn, bez przeprowadzenia rozprawy, ale uzależniał to od spełnienia wszystkich, wymienionych w tym przepisie warunków. Podstawowym z nich było ustalenie, przez sąd rozpoznający sprawę że „okoliczności popełnienia przestępstwa nie budzą wątpliwości”.

Wniosek prokuratora nie wiąże sądu, który po stwierdzeniu, że nie zachodzą przesłanki do rozpoznania sprawy w trybie konsensualnym, powinien sprawę skierować na rozprawę.

W niniejszej sprawie brak było podstaw do uwzględnienia wniosku prokuratora i skazania S.B. w trybie art. 335 k.p.k., wobec tego, że dowody zebrane w postępowaniu przygotowawczym nie były wystarczające do przyjęcia, że okoliczności popełnienia zarzucanego mu przestępstwa, a zwłaszcza zawinienie oskarżonego nie budzą wątpliwości.

Bezsprzecznie S. B. w okresie objętym zarzucanym mu czynem faktycznie nie łożył na utrzymanie swojego małoletniego syna D. B. Jednocześnie jednak z zebranych w sprawie dowodów wynika, że od 13 stycznia 2004 r. do dnia 9 sierpnia 2004 r. był on zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w K. jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku, nie pobierał z tego tytułu żadnych świadczeń (k. 34, 109), nie figurował w rejestrze podatników (k. 40), ani nie korzystał z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (k. 33). Ponad to, co istotniejsze, jak wynika z jego pisma z dnia 12 kwietnia 2012 r., był on bezdomny do 2006r. i mieszkał we wspólnocie bezdomnych „E.” (k. 92). W protokole przesłuchania podejrzanego z dnia 12 maja 2012 r. widnieją jednoznaczne adnotacje: „bezrobotny”, „bez dochodów” oraz „według oświadczenia bez majątku” (k. 113-115).

Z wyjaśnień oskarżonego złożonych przed prokuratorem w dniu 22 marca 2012 r. (k. 86 - 88) wynika ponad to, że oskarżony *„nie płacił alimentów nie dlatego, że nie chciał tylko nie mógł, bo wciąż był zwalniany z pracy albowiem pracodawcy uważali, że jest zagrożeniem dla bezpieczeństwa z powodu swojego niedorozwoju umysłowego”*.

W tych warunkach, przytoczone wyżej okoliczności nie stwarzały podstaw do przyjęcia, bez przeprowadzenia rozprawy, że oskarżony był obiektywnie w stanie

wykonać ciążący na nim obowiązek alimentacyjny, a więc czy istotnie, uporczywie uchylał się od wykonania tego obowiązku w rozumieniu art. 209 § 1 k.k.

Stwierdzić zatem trzeba, że w niniejszej sprawie Sąd Rejonowy z rażącym naruszeniem art. 335 k.p.k. przesądził o winie oskarżonego, nie wyjaśniając czy oskarżony w inkryminowanym okresie miał realne możliwości wykonania ciążącego na nim obowiązku alimentacyjnego. Z pewnością też pogłębionej analizy – w nawiązaniu do treści wyjaśnień oskarżonego - wymagałyby okoliczności podmiotowe czynu.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy uznając kasację za zasadną, uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Rejonowemu w [...] do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznawaniu sprawy, zdecydowanie bardziej krytycznej analizie powinien poddany zostać wniosek prokuratora, a w konsekwencji zastosowania właściwego trybu, celowym będzie przeprowadzenie rozprawy, podczas której istniejące obecnie wątpliwości dowodowe zostaną usunięte.

kc